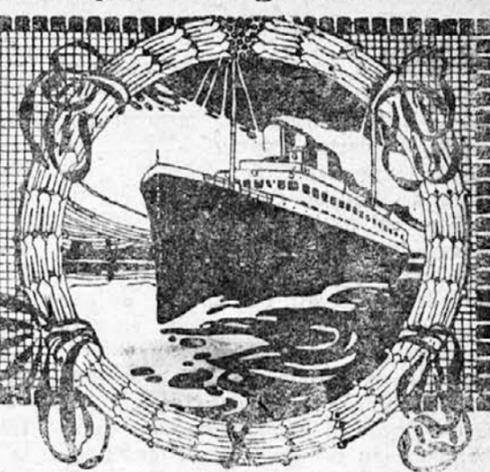




TRGOVSKI LIST



Casopis za trgovino, obrt, industrijo ter narodno in politično gospodarstvo sploh.

Izhaja vsaki petek, ali če je ta dan praznik, dan preje popoldne z datumom prihodnje sobote. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1 (pri trgovskem društvu Merkur). — Naslov za dopise: Trgovski list, Ljubljana, Gradišče št. 17/1. — Naročnina znaša do konca t. l. K 30 in je plačljiva vnaprej. — Posamezna številka stane K 1'60. — Oglasi se računajo po ceniku. — Ponatis članov je dovoljen le z navedbo vira. — Plača in toži se v Ljubljani. — Tisk tiskarne Makso Hrovatin v Ljubljani. Štev. rač. pri ček. uradu 11953. Lastnik in izdajatelj Konzorcij Trg. lista. — Odgovorni urednik Franjo Zebal, Ljubljana - Dol. c.

III. letnik.

V Ljubljani, 4. decembra 1920.

18. štef.

Pred trgovsko pogodbo z Italijo.

Meddržavna pogodba, ki je bila sklenjena 12. novembra v Santa Margheriti, obsega poleg osnovnih določil za ureditev naših političnih mej z Italijo tudi član o obnovitvi gospodarskih stikov z njo. Definitivno črto državne meje bodo v najkrajšem času v terenu ugotovile posebne razmejitvene komisije, in je pričakovati, da bodo še pred to razmejitvijo morali Italijani izprazniti ozemlje, ki nam na podlagi sporazuma kot korektura dosedanje demarkacijske linije pripada.

Saint Margheritska pogodba, ki ustvarja samostojno Reško državo, ne določa ničesar glede njene notranje uprave in ureditve in glede njenega odnošaja napram Italiji. Vsled tega nam je nemogoče se v tej smeri danes pravilno orientirati ali pa celo zavzeti v tem oziru stališče.

Grupacija interesov in gospodarska orijentacija posameznih pokrajin Jugoslavije je v vprašanju trgovske pogodbe z Italijo različna. V glavnem obstoje danes tri smeri.

1. Srbija ima z Beogradom kot političnim in gospodarskim centrom nove države skupno z Bosno, Hercegovino in Dalmacijo največji, rekel bi življenjski interes na tem, da se zgradi prvovrstna najkrajša železniška zveza k Jadranskemu morju. Ta projekt, za katerega se je Srbija borila cela desetletja zaman pod Avstrijo in katerega je hotela po turški vojni uresničiti preko stare Srbije in Albanije v južni del jadranske obale, obstoja danes v glavnem v treh varijantah. Vse izhajajo iz Beograda in končujejo ena v Boki Kotorski, druga v Neum Kleku, tretja v Splitu. Na eno strani govorijo za varijanto preko južne Srbije in Črne Gore nepobitni argumenti potrebe gospodarske povzdige teh siromašnih krajev na drugi strani pa govorijo bogati naravni zakladi predvsem premogovniki in rudniki ter neizčrpne šume Bosne in Hercegovine za to, da bi se zgradila železniška zveza preko Mačve, skozi Drinsko dolino na Višegrad preko Sarajeva in Mostara v Split.

Orijentacija hrvaških gospodarskih krogov je vsa obrnjena na Reko, kjer nam je priznana pristanišče Baroš, predmestje Sušak ter Bakarska luka. Hrvati vidijo tu svoje najnujnejše izhodišče na morje in ves strokovni tisk zahteva enoglasno da naj se projekti na Brajdici, Delti ter v Baroševem pristanišču, ki so jih svoječasno izgotovili Madžari in ki se nahajajo sedaj v arhivih ministerstva v Budimpešti, nemudoma izvrše. Hrvaška ima v tem oziru to prednost, da ima njeno glavno ino dobro železniško zvezo z Reko, katero hočejo tik pred Reko še na lastnem teritoriju primerno izpopolniti s skladiščnimi in pristaniščnimi napravami, da tako prisilijo Reko k največjim koncesijam in jo polagoma gospodarsko okupirajo.

Pri vsem tem jih vodi tudi skrb za to, da bi Zagreb ostal za naprej središče izvozne in uvozne trgovine ter ne pade na stopinjo brezpomemnega provincijalnega mesta.

Gospodarsko politična orijentacija Slovenije v vprašanju italijanske pogodbe je mnogo težja, ker je ravno Saint Margheritska pogodba presekalna Slovenijo na dva dela, od katerega je važnejši del, namreč celo naše Primorje pripadlo Italiji ter Jugoslaviji ostal le amputiran trup. V sedanji obliki Slovenija nima po lastnem teritoriju primerne železniške zveze s pristaniščem v Kvarnerskem zalivu, ker sedanja državna proga od Bubnarce do Karjovca za praktičen promet največjega dela Slovenije nima pomena.

Dobre železniške zveze po državni in južni železnici z Italijo oziroma morjem imamo na Trsti kamor je za enkrat, za našo trgovino čim najpraktičnejše izhodišče na morje, železniška zveza St. Peter — Reka, ki je pod italijansko upravo za nas nima pravega praktičnega pomena.

Gotovo je, da smo momentalno prisiljeni, da si skušamo pri bodoči trgovski pogodbi zagotoviti v prvi vrsti sigurnost, pravilnost in varnost železniških transportov preko italijanskega ozemlja, priznanje posebnega sektorja v tržaškem pristanišču oz. zagotavljanje uporabe vseh pristaniščah in skladiščnih naprav ter vpoštevanja naših interesov pri ureditvi morskega prometa.

Tudi ni dvoma, da bo Trst sam pred vsem interesiran na tem, da pritegne promet iz Slovenije nase, ki je tvoril v predvojni statistiki eno dobro tretjino vsega tržaškega prometa in to tem bolj, ker ga je fatalna prometna statistika leta 1919 v tem oziru pošteno iztreznila.

Toda dogodki preteklega leta, ko smo videli s kakšnim brutalnim nasiljem so nastopali Italijani proti našim podjetjem in našim bankam, kako frivolno so uničevali imetje naših državljanov in kako pasivno se je pri tem zadržala italijanska vlada, so nam zapustili neizbrisen vtis, da bomo ne glede na papirne pogodbe v Trstu vedno le trpljeni gostje, ki so dobri za izkoriščanje za tržaško posredovalno trgovino in da je vsega prijateljstva takoj konec, kakor hitro se pojavi najmanjši poskus osamosvojitve se.

Kljub železniški konvenciji z meseca novembra prejšnjega leta je železniški promet med Ljubljano in Trstom tako nesiguren in tako nepravilen, da se v vsakem momentu dogajajo vsled štrajkov in drugih nerednosti neprilike. Ta prekerna situacija se tudi v bodoče ne bo izboljšala in Italijani nam lahko vsak hip ogrozijo celo zunanjo trgovino.

Edino izhodišče iz te negotovosti je, da si Slovenija pred vsem njeno glavno mesto Ljubljana poišče po lastnem ozemlju direktni izhod v lasno luko in v to svrhu bi nam bila za najnujnejšo silo potrebna zgradba

glavnotirne železniške zveze iz Kočevja na Brod Moravice.

Kakor stremi Trst z vso energijo po tem, da se zgradi železniška zveza preko Predila iz zasedenega ozemlja v avstrijsko republiko, dasi ima po določbah Saint Germainse mirovne pogodbe garantiran prosti prehod preko Jesenic in Bohinja, moramo mi postaviti pri sedanjih političnih mejah kod najvažnejšo življenjsko zahtevo zgradbo železniške zveze Kočevlje — Brod na našo vlado kot malo kompenzacijo za žrtve, ki jih nam je prinesla Saint Margheritska pogodba. Ta zahteva je tako bistvenega pomena za gospodarsko življenje Slovenije, da je o njej vsaka daljša diskuzija nepotrebna.

Kakor je sklepati iz pogodb in iz časopisnih razprav bodo obsegale bodoče konference, ki se imajo vršiti v teku dveh mesecev, tri skupine vprašanj in sicer vprašanje trgovske pogodbe z Italijo dalje vprašanje ureditve gospodarskih odnošajev z Reško državo in konečno vprašanje gospodarskih koncesij Italijanom pri različnih podjetjih oz. trgovini v našem kraljestvu. Paralelno s temi vprašanji pa moramo natančno določiti program notranjega lastnega dela, predvsem železniških in pristaniščnih stavb, kakor je bil nekoliko že razmotrivan investični program svoječasno na veliki železniški konferenci maja meseca v Beogradu.

Za orijentacijo navajamo gregled pogodb, ki so obstojale med bivšo Avstro-ogrsko monarhijo in kraljevino Italijo do izbruha svetovne vojne. Zadnja trgovska in plovitvena pogodba med obema državama je bila sklenjena dne 11. februarja 1906. Kot posebni deli te pogodbe so bili veterinarsko-sanitetna pogodba glede živinske kuge pogodba glede nakupa posesti, premišnin in nepremičnin ter pogodba o carinski odpremi v železniškem prometu. Razen tega so bile v veljavi še druge štiri meddržavne pogodbe iz starejših dobe in sicer: pogodba o izročitvi hudodelcev z dne 27. februarja 1869, konzularna pogodba z dne 15. maja 1874, pogodba o zaščiti avtorskega prava z dne 8. julija 1890, in pogodba o prometu z rastlinami v obmejnem pasu z dne 10. novembra 1893, pogodba o uvozu medicinskih izdelkov z dne 23. decembra 1908.

Vse te pogodbe so izgubile veljavnost z napovedjo vojne med Avstro-ogrsko in Italijo maja 1915 in končno z razpadom Avstro-ogrsko monarhije.

Med Srbijo in Italijo je obstojala konzularna in naseljevalna pogodba z dne 28. oktobra 1879 ter trgovska in plovitvena pogodba od 1. januarja 1907 ter veterinarsko-sanitetna pogodba glede živinske kuge z dne 1. januarja 1907.

Pogodba o pravni pomoči kakor je obstojala med Avstro-ogrsko in Srbijo ter pogodba o zapuščinah varstvenih rečeh, poveritvi listin itd. Med

Avstro-ogrsko in Italijo ni obstojala kot samostojna pogodba, marveč so bila njena določila po večini subsumirana pod drugimi pogodbami.

Pogodba o nakupu premišnin in nepremičnin ter posestev je postala za Avstrijo zelo usodepolna, ker so Italijani naše Primorje posebno obrežna mesta programatično in z velikimi vladnimi subvencijami kolonizirali ker so vedeli, da bodo njih politiki enkrat iz tega napravili svoje politične aspiracije. Pa tudi Avstrija je bila s svojo narodnostno politiko v tem oziru popolnoma slepa in je proti Jugoslovanom favorizirala v Primorju italijanski živelj.

Naša vlada je z naredbo ministrskega sveta z dne 21. marca 1919 razširila na enotno carinsko ozemlje cele kraljevine tudi vse trgovske in druge meddržavne pogodbe, katere smo zgoraj omenili. Vsled tega nam preti po srbsko-italijanski konzularni naseljevalni pogodbi iz leta 1879 ista nevarnost, da se bodo Italijani trumoma naseljevali po naših krajih in radi tega je revizija te pogodbe nujno potrebna.

Prvi poizkus sklepanja trgovske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo je bil storjen koncem maja lanskega leta. Toda ker so Italijani takrat hoteli samo obnovo prometa med zasedenim ozemljem, specijelno med Trstom in Slovenijo ter tranzit preko Slovenije v Avstrijo, ni prišlo k trgovskim pogajanjem. Bil je to samo nekaj reševalen poskus za Trst. Sklenila se je samo prometna in provizorna carinska konvencija, kakor so bile že poprej Avstrijska in Češka republika obnovile železnični promet, katera se je potem na konferencah meseca novembra 1919 v Ljubljani dopolnila. Na podlagi teh sklepov se je odprl s 1. januarjem letošnjega leta promet na državni in južni železnici z zasedenim ozemljem. Te pogodbe bo treba sedaj revidirati, posebno določila glede službe na obmejnem kolodvoru. Kakor se sliši nameravajo Italijani vstrajati na tem, da bi se vršila obmejna skupna služba še vedno v Logatcu, dasi nam pripadeta postaji Planina in Rakek in je posebno postaja Rakek važno trgovsko izhodišče za celo cerkniško dolino in eksportni centrum za bogate lesne zaklade snežniških kot kočevskih gozdov.

Ker so se omejene konference v Ljubljani vršile kljub našemu protestu brez pritegnitve zastopnikov trgovskih krogov zahtevamo v bodoče, da se tudi v tem oziru pritegnejo eksperti iz krogov interesentov konferencam, ker bo le na ta način mogoče vprašanje tudi v trgovskem oziru praktično rešiti. Z vprašanjem obmejnega kolodvoru so v zvezi tudi druga vprašanja policijskega, veterinarskega in carinskega pregleda, spedijskih skladišč in drugih prometnih naprav, ki so potrebne na mejnih kolodvorih, da ugled naše države in razvoj prometa ne bo trpel.

Revizija naseljevalne pogodbe med Italijo in Srbijo bo mogoča le v okviru že v Saint Germain'ski mirovni pogodbi Italijanom danih koncesij in Saint Margheritskem sporazumu. Po tej imajo Italijani po § 51 minoritetno pravico pri nas, ki jim je bila v Saint Margheritskem sporazumu ponovno zajamčena. Imajo tudi pravico v trgovski pogodbi zahtevati odredbe, ki so potrebne za jamstvo prostega prevoza in pravično upravo trgovskega prometa drugih narodov. S tem je že dana podlaga onim aspiracijam, katere hočejo v trgovski pogodbi Italijani v polnem obsegu uveljaviti. Radi tega bodo bodoča leta težka preizkušnja za naše ljudstvo v Sloveniji in v našem Primorju ali bodo višje cenili narodnost in samostojnost kakor pa pohlep po denarju, ki danes žalibog v večini slučajev odločuje.

V obeh državah je zunanja trgovina glede nekaterih predmetov še prepovedana, glede drugih predmetov pa so v Italiji še izvozna dovoljenja, medtem ko je pri nas le valuta vezana. V tem oziru bo treba tudi besedilo nekdanje trgovske pogodbe, ki je osnovana na popolnem prostem prometu spremeniti.

Posebno važno je pa pravilna uprava predpisov glede potovanja trgovcev, oziroma trgov-

skih potnikov po obeh državah, nabiranja naročil, donašanja vzorcev in dovažanja blaga. Potovanje je sedaj zelo oteženo in vezano z velikimi stroški in izgube časa za vidiranje pasov. Tako na primer morajo v Ljubljani interesi čakati na prostem in večini po tri dni predno dobiti vizum. Enako zamudno je poslovanje tudi naših konzulatov v Italiji. Tu bo treba najobširnejše reforme in bi kazalo za tranzit preko ozemlja ene države brez prekinjenja vožnje dati potni vizum zastonj za vpotovanje pa brez vsakih formalitet za mirodobsko takso. Treba bi bili tudi vpeljati, da pasovni odelek konzulatov uraduje najmanj 8 ur dnevno. Za trgovce in trgovske potnike bi bilo treba olajšati potovanje še posebej s posebnimi legitimacijami, da bo kontrola legitimne in nelegitimne trgovine mogoča. Paziti bo treba pri tem, da se tuji trgovci, oz. bolje rečeno verizniki ne poslužujejo naših tvrdk kot slamnatih firm, posebno ne spedijskih tvrdk, da bi pod to pretvezo lažje razprodajali na konkurenco domačim trgovcem svoje blago. Kakih posebnih pristojbin za tuje ne bi kazalo upeljati, ker jih ne želimo plačevati recipročno tudi mi ne v inozemstvu in ker bi vsaka taka naša naredba izzvala represalije od strani prizadetih inozemskih držav. (Dalje prihodnjič.)

rom na njeno težavno gospodarsko stanje in njen izvoz so zanimiva. V splošnem pa smo mnenja, da tudi politika državnih subvencij ne bo vedla do nameranih uspehov. A. L.

Hrvaški obrtniški dan 12. decembra 1920.

Osrednji upravni odbor hrvaških obrtnih zadrug je v seji dne 14. novembra t. l. sklenil, da se dan 12. t. m. proglasi za takozvani obrtniški dan. Pred vojno je bil vsako leto za obrtniški dan določen navadno 8. december. Ali letos, ko imamo itak že toliko praznikov, se je odbor odločil za nedeljo 12. decembra.

Glavni namen te institucije je, da imajo na ta dan vse zvezne organizacije sestanke članov in da na teh sestankih razpravljajo o najvažnejših obrtniških vprašanjih. Ta vprašanja so lahko splošnega obrtnega značaja, so pa lahko tudi samo lokalna. Baš v današnji dobi, pri ustvarjanju naše mlade države, je toliko problemov in stvari, ki se je treba o njih stvarno posvetovati. Obrtniki morajo imeti točen račun o vsem, kar se okrog njih dogaja, ako hočejo, da bodo jutri zavzeli v državi mesto, ki njihovemu stanu pristoji. Ravnotako važno pa je dviganje stanovske zavesti članov, vzbujanje ponosa in graditev organizacije do skrajne možnosti. Kajti samo organizacija, v kateri veje duh bratovske ljubezni, solidarnosti in medsebojnega zaupanja, je glavni predpogoj za uspešni napredek in preporod obrta; to so sredstva v boju za varstvo občinstva in osiguranje doseženih ciljev.

Eno glavnih vprašanj je preosnova obrtnega zakona. Ne bo prešlo mnogo časa, in zakonodajna oblast bo morala urediti to vprašanje. Hrvaški Savez stoji na stališču, da je treba priboriti čisti obrtniški zakon. Pri tem je vseeno, ako bodo določbe takega zakona obsežne v splošnem obrtnem zakonu, ali ako bode obrtni zakon, kolikor se obrtnikov tiče, posebej urejen. Glavna stvar je, da bo obrt kot tak priznan in da bodo obrtniške zadeve urejene ločeno od drugih obrtov, ki po svoji naravi niso strogo produktivni, ampak so lahko svobodni ali vezani samo na koncesijo. Savezu je na tem ležeče, da je obrt v vsakem oziru zavarovan kot poklic, za izvrševanje katerega je treba posebne sposobnosti in stalne strokovne naobrazbe. Savezu je dalje na tem, da se posebno začetnike in one obrtnike, katerih obrt se giblje v majhnem okviru, zavaruje pred izkoriščanjem raznih špekulantov, ki se poprimajo obrtov, in pa da dobe državne podpore in druge ugodnosti, da se bodo vsaj deloma lahko kosali z gospodarsko močnimi obrtnimi podjetji.

Drugo važno vprašanje se tiče olajšav pri nabavi materiala in polfabrikatov, kot tudi nabave orodja in pomožnih strojev, medtem ko bi se na drugi strani moral urediti uvoz obrtniških izdelkov iz inozemstva.

Ako bo naša mlada država pravilno prišla na vprašanja, bo njih rešitev brez večjih zaprek brzo izvedena. Država mora stati na stališču, da že radi svoje trgovinske bilance zaščiti domačo produkcijo ter da jo v vsakem oziru dvigne. Zato bi bilo treba oprostiti carine ves material, polfabrikate, orodje in stroje, v kolikor to blago uvažajo obrtniki ali obrtne organizacije, pod pogojem seveda, da teh predmetov ni dobiti v Jugoslaviji. Za kritje državnih potreb ne smejo biti dohodki iz carinskih vplačil glavni vir. Taka carinska politika spada v srednji vek, ali jo morejo izvajati samo zelo zaostale države, ki sploh nimajo razumevanja za domačo produkcijo in ekonomsko okrepitev domačih producentov. Ravnotako bi morala država paziti na to, da se omeji uvoz izgotovljenega inozemskega blaga obrtniškega značaja. Le pri taki carinski politiki in pri taki zaščiti obrtnikov more država s polno pravico potom davkov urediti svoje finance in najti sredstva za ureditev državnih potreb.

Treba je imeti pred očmi predvsem, da bo Jugoslavija kljub svojemu naravnemu bogastvu na zemlji in pod zemljo morala živeti revno življenje,

ako vsi merodajni faktorji čimprej ne začno z resnimi gospodarskimi prenosovami, ki jih je treba smatrati za veliko enoto. Kajti le preveč nas bodo izrabljali naši mejaši, bogati Italijani, Nemci in Francozje. V tem primeru bi bila Jugoslavija sicer svobodna, ali istočasno bi se zgodilo, da bi bila suženj tujega kapitala.

Treba je namreč samo opazovati, kako se ta tuji kapital polagoma vriva v Jugoslavijo. Obrtniški stan ni proti temu, v kolikor gre kapital za tem, da izkorišča naše naravne dobrine, za katere nimamo dovolj domačega kapitala. Ali ta kapital sili v Jugoslavijo s pomočjo naših velebank, ki mu gredo na roko. To merodajno upliva tudi na naše kreditne razmere, pri čemur silno trpi naš mali človek, naš obrtnik.

Vidimo že danes, kako potreben je obrtnikom poceni kredit, a nikjer ne najdeš ne srca, ne razumevanja za ta kredit. Obrtnik že kupuje material na kredit, in ta neprilika bo zavzela vedno večji obseg. Ali vedo merodajni činitelji, kam to vodi? Hrvaški obrt je že pred vojno dovolj krvavel vsled pomanjkanja kredita in izkoriščanja od strani raznih pijavk, in vendar sedaj v svobodni državi ne bo plaval v istih kalnih vodah! In to niso samo neprilike za producenta, ampak tudi za konzumenta. Kajti ako propade domači obrt, si bo tudi konzument moral nabavljati svoje potrebščine na Dunaju in v drugih industrijskih centrih inozemstva.

Treba je na hrvaškem obrtniškem dnevu nadalje energično povdariti stališče obrtnega stanu glede delavnih razmer. Tu je treba, da načelno izvajemo brezpogojno spoštovanje svobode dela. Delo, o katerem pravijo, da je vir vsega bogastva, da na njem sloni moč države in družbe, naj se zatorej spoštuje in naj bo svobodno za vsakega človeka, ki hoče delati in si na pošten način zasluži sredstva za svoj obstoj.

Naša država se je takoj v početku svojega mladega življenja odstranila od tega fundamentalnega načela, ko je hotela z eno potezo delavni čas zmanjšati na osem ur dnevno. Naša država je v tej dobi, sredi neznosnih porodnih bolečin, hotela biti naprednejša kot druge v resnici napredne, stare in urjene države. Kakšna zmota! Preprečevati delo v dobi, ko je delo tako nujno potrebno. Ne dovoliti, da se produktivna zviša, in da se temu primerno regulirajo cene na domačem trgu. Na ta način se samo podpira uvoz inozemskega blaga in se uničuje domači element, kar je vendar zmota največje dalekosežnosti, ako že nočemo tega postopanja imenovati s še bolj karakterističnimi imenovi. Boj hrvaškega obrtništva mora iti potemtakem za tem, da se za vse obrte prizna deveturni delavni čas.

To so v glavnem vprašanja, ki jih bo treba obravnavati na sestankih, ki se bodo vršili na hrvaški obrtniški dan.

Pričujoči članek smo v splošnem povzeli po »Obrtniškem Vestniku«. Slovensko obrtništvo iskreno pozdravlja hrvaški obrtniški dan ter želi obrtnim shodom dne 12. t. m. najlepši uspeh. Naj bi pričujoča izvajanja prišla na vseh shodih do jasnega izraza, da bo tudi vlada občutila moč in energijo organiziranega obrtništva!

Izvoz in uvoz.

Izvoz krme. Naše ministrstvo za poljedelstvo je ugodilo prošnji dunajskega Jockey kluba, ki je prosil za dovoljenje, da sme izvažati iz naših zemelj krmo za svoje konje pod pogojem, da klub da v zameno odgovarjajoče število polnokrvnih konj v svrhu izboljšanja konjskih pasem v naših pokrajinah.

Osiguravanje tuje valute pri izvozu. Ministrstvo financ objavlja imenoma vse one predmete, kateri niso samo popolnoma prosti v izvoz, ampak za katere tudi ni treba osiguravati tujo valuto in torej izvozniku ni potreba, da si preskrbi »uverjenje«. Dotični predmeti so: ajda, prosena kaša oluščena in moka iz iste, sočivje in povrtnina, sušena in mleta paprika, sveže in suhe gobe, sveže sadje, lavo-

Avstrijska prehranjevalna politika in izvoz.

Iz izvajanj Valter Federn-a v članku »Državno gospodarstvo z živilci« v št. 319 »Neues Wiener Tagblatt« od 20./XI. 1920 in o indirektnem vplivu tega gospodarstva na izvoz Avstrije, ki bi mogoče zanimala tudi našo javnost, naj navedem sledeče: Valter Federn razmotriva in dokazuje v imenovanem članku z argumenti in statističnimi podatki težave in izgubo, ki jo ima avstr. republika pri svojem državnem gospodarstvu z živilci. Država je primorana uvažati letno okoli 520.000 ton moke in žita iz inozemstva. Od teh naj bi se uvažalo po programu prehranjevalne politike, 120.000 ton na izprošeni kredit antante, zlasti Amerike, ki ga je pa treba vrniti glasom note dunajske sekcije reparacijske komisije z 6% petletnimi boni. Ostanek 400.000 ton se dovažava večinoma iz Jugoslavije, Rumunije in Bolgarije, deloma proti kompenzacijam, deloma proti plačilu v gotovini. Radi slabega stanja avstrijske

krone znašajo svote, ki jih izda država za imenovani kontingent živil, ogromne milijone in milijarde, ki rapidno rastejo vsled vedno menjajočega se kurza valute na škodo avstrijske krone. Ker so cene, po katerih oddaja državni žitni zavod moko konzumu veliko nižje kakor pa cene, za katero je bila moka kupljena, mora kriti žitni zavod narasli manko z državno dotacijo. Dnevna kvota, ki jo potrebuje konzum, iznaša 1343 ton. Od teh je 819 ton krušne moke in 524 ton finejše moke, ki jih oddaja državni žitni zavod konzumu prvo po 3 K, drugo pa po 10 K za kilogram. Na tak način je mogoče, da dobi vsak konzument 1 kg kruha za 6 K. 3 K namreč stane peka in drugi stroški za izdelovanje enega hleba kruha. Da je manko, ki ga mora doplačati država, na ta način zelo občuten, je razumljivo samo po sebi, zlasti ako se upošteva, da stane državni žitni zavod 1 kilogram v inozemstvu kupljene moke od 30—50 K. Naslednja tabela naj predoči manko, oziroma višino denarne dotacije, ki nastane za državo pri različni kvalitativni mešanici krušne moke.

Fina m. Lastna cena Efektivni Zato drž. do-
Pšen. m. drž. žit. zav. Izkupiček tacija dnevno
v milijonih hron

	Krušna moka Pšen. m. v tounah	Kor. m. v tounah	Fina m. Pšen. m.	Lastna cena drž. žit. zav.	Efektivni Izkupiček	Zato drž. do- tacija dnevno v milijonih hron
100% pšen. moka	819	—	524	39'87	7'70	32'17
2/3 pšenične moke	546	273	524	37'19	7'70	29'49
1/2 koruzne moke						
1/2 pšenične moke	409'5	409'5	524	35'86	7'70	28'16
1/2 koruzne moke						

Po predstojeli tabeli krije efektivni izkupiček, ki ga dobi žitni zavod za prodano moko konzumu, komaj uvozne in postranske stroške. Pri vporabi samo pšenične moke za kruh mora doplačati država dnevno čez 32 milijonov kron, pri 1/2 pšenične in 1/2 koruzne moke pa 28 milijonov. Na tak način iznaša državna dotacija samo na kruhu 1 1/2 milijarde kron, ako se računa kurz tuje valute, ki ga mora država plačati pri nakupu, razmeroma nizko in sicer jugosl. krone po 2'81, lej 6'70, nizozemski gold. 118. Pri sedanjem stanju valute (jugosl. K 3'40, lej 7'35, niz. gold. 156) se manko izdatno zviša. Pod lastnimi cenami oddaja država konzumu še druga živila n. pr. mast in kondenzirano mleko. Manko, ki pri tem nastane, oziroma dotacija, ki jo mora doplačati država, znaša pri masti (rastlinski, ne svinjski) letno 3 milijarde in pri kondenziranemu mleku letnih 840 milijonov. Pasivum, ki nastaja pri taki prehranjevalni politiki in denarna bremena za službujoči personal, so glavni vzrok ogromnega državnega deficita. Saniranje tega stanja ni po mnenju V. Federn-a lahko izvedljivo. V slučaju namreč, da odtegne država svojo dotacijo pri najpotrebnejših živilih, zvišale bi se poslednjim cene tako, da bi jih ne zmogla ogromna večina konzumentov pri sedanjih denarnih sredstvih. Naravna posledica tega bi bila zahteva

državnih in privatnih uslužbencev in delavstva sploh po izdatnem zvišanju plač in mezde, kar bi požrlo na eni strani ves državni prihranek iz nedotiranja živil, na drugi strani pa povzročilo nedogledno povišanje cen vseh drugih življenjskih potrebščin, zlasti pa industrijskih izdelkov. Povišanje cene poslednjim bi bil pa hud udarec za izvozno politiko. Dosedaj namreč lahko konkurira Avstrija z drugimi državami glede izvoza samo vsled sorazmerno nizkih proizvajalnih stroškov svoji industriji v primeru z višino paritete svetovnega trga in proizvajalnimi stroški drugih držav z visoko stoječo valuto. Če se pa ti stroški izdatno povišajo, je njena konkurenca nemogoča, ker ji pride tudi nabava surovin iz inozemstva vsled svoje nizke valute in ogromnih uvoznih in prevoznih stroškov dražje kakor pa drugim državam. Saniranje državnih financ z ukinjenjem dotacije za živila ne obeta po mnenju V. Federn-a mnogo uspeha za gospodarstvo države. On zaključuje, da je pasivnost državnega gospodarstva z živilci posledica in izraz gospodarskega deficita Avstrije in se kot taka ne da odpraviti kar čez noč, ampak samo z intenzivnim, narodnogospodarskim koristnim delom in z izdatnejšimi inozemskimi krediti. — Izvajanja V. Federn-a glede umestnosti sedanjih državnih prehranjevalne politike Avstrije z ozi-

rovo zrnje in listje, vrtni semenje, čebulovo semenje, paradižniki, pleva, krmaska repa, bolhač, kokolj, izžeti razrezki sladkorne repe, otrobi, zmleti storži, zmleto trsje, zmlete kostanjeve lupine, hmelj in moka iz hmelja, koren iz čipovine, sirkova slama, čebelni panji in roji, sveže ribe, raki in školjke, skorja za strojenje, ježice in ruj, trska, ločje, žir, divji kostanj, odpadki lesa pri izdelovanju ekstrakta, skrob in guma iz skroba, vino in mošt, mineralne vode, preostanki pri izdelovanju maslnih olj, melki in trdi sir, sok iz sadja, kompoti, rastlinke in sadne konzerve v hermetično zaprtih posodah, klor in klorovo apno, kalcijev acetat, kalcijev karbid, ekstrakti za strojenje, ilovica, glina, razni pesek, kamni vsake vrste lomljeni in drobljeni, rožmarinovo olje, sortirane krpe iz zemlji volnenih, dna za sita iz konjske zime in iz lesa, preproge, moški in ženski klobuki brez razlike, izdelki iz trdega kavčuka, košarski in pletarski izdelki, sirkove metle, ščetarski izdelki, sita in rešeta, lesna volna in lesna moka, lesene palice, zobotrebeci, izdelki iz galanita iz kosti in roževine, ter celuloze, kamenoseski izdelki, mlinski kamni, brusni kamni, zidna in strešna opeka, navadni lončarski izdelki, glazbeni instrumenti, vse vrste keramični izdelki. Za vse zgoraj našete predmete carinarnice ne smejo več zahtevati dokazila o osiguranju valute in so o tem že obveščene.

Uvoz aparatov za industrijo in olajšave carine. Olajšava carine pri uvozu aparatov za industrijo, zazglašena v službenem listu št. 227, se razteza na vse one aparate, kateri so po svoji naravi namenjeni za industrijo, poljedelstvo in obrt ter so s tem potrebni da morejo izpolnjevati svojo nalogo. Kar se pa tiče vodovodnih, plinskih, električnih in tovarniških inštalacij, spadajo pa pod carinsko olajšavo tudi predmeti, ki se uporabljajo v centralah za električne, plinove in vodovodne naprave.

Ministrske naredbe.

Sprejemanje avstro-ogrškega železnega drobiža. Ministerstvo za pošto in brzojav opozarja s št. 31.820 od 23. septembra t. l. podrejene urade, da avstro-ogrski železni drobiž ni izjednačen z našim denarjem v paritetni veljavi, zato ga poštni uradi ne smejo sprejemati.

Sprejemanje pokvarjenih bankovcev. Kr. Narodna banka zavrača vse pokvarjene bankovce, oziroma odbije pri najmanjši poškodbi vsaj 2 kroni, zato vračejo poštne blagajne kot založni uradi take bankovce uradom, ki jih odvajajo. Da se pa zavarujejo poštni uradi, oziroma njihovi uslužbenci pred škodo, je ministerstvo za pošto in brzojav odredilo, da uradi niso dolžni sprejemati pokvarjenih bankovcev, posebno pa ne pretrganih in takih, ki jim manjka kak košček. Isto tako opozarjamo na našo objavo v »Trg. listu« št. 17., da so vsi izza okupacije Srbije od avstrijske uprave preluksirani bankovci neveljavni in da jih Narodna banka brez vsake odškodnine zaplenja.

Predaja koroških poštne uradov v upravo Avstrije. Med 26. in 29. oktobrom so bili razven poštne uradov Dravograd, Kotlje, Guštanj, Prevalje, Možica, Črna pri Prevaljah in Jezersko, vsi v koroški glasovalni coni A nahajajoči se poštni uradi predani avstrijski poštni upravi. Pisemski in paketni promet z vsemi tu ne omenjenimi uradami se vrši seveda po mednarodnih predpisih. Tovarina za koroške poštne urade, ki so sedaj v Avstriji, se usmerja via Bruck na Muri, in sicer s potujočo pošto Maribor - Wien 9.

Slabo zaviti paketi. Poštnim ravnateljstvom prihajajo dan na dan pritožbe radi poškodovanih paketov in zaradi odškodnine za take pakete. Kakor trdijo poštni uradi, so pa večinoma le taki paketi pokvarjeni, ki niso zaviti z dovolj močno tvarino. Kakor hitro pa je poškodovan oмот, je jasno, da tudi vsebina trpi škodo. Iz tega vzroka navešča kr. Ministerstvo za pošto in brzojav z odlokom št. 36.284 od 25. oktobra najstrožje vsem

podrejenim uradom, da sprejmejo samo take pakete, katerih zavojna tvarina je dovolj močna, da vzdrži dolgo pot.

Narodno gospodarske zadeve.

Carina.

Carinski posredniki niso javni organi. Opozarjamo naše čitatelje, da carinski posredniki niso javni organi in da ni nikdo primoran obračati se službeno do istih. Oni so le privatni podjetniki, katerih delokrog je omejen s § 22 srbskega zakona in smejo nastopati službeno le takrat, kadar jih ta ali ona stranka iz kakega vzroka zato pooblasti.

Carina na sir. Ker so carinski uradi neenako postopali pri carinanju sira, je generalna direkcija carine izdala odredbo, po kateri se sledeče vrste sira smatrajo kot mehke: srbski, lipski, somborski, prinzen, strahino di Milano, senkermenski imperial in tem podobne; kot trde pa: kačkavali ementalški, trapist, grojet, holandski, gorgonzola, rokfordski. Nejednako postopanje pri ocarinjevanju je nastalo radi tega, ker so bile izvozne carinske tarife izdelane za domače sirne izdelke.

Denarstvo.

Novo veliko posojilo. Med našo vlado in predstaviteljem neke večje švicarske finančne grupe so končani predgovori za posojilo v znesku 500 milijonov švicarskih frankov za dobo 25 let brez obresti, ki se jih bo porabilo v kulturne svrhe. Zato dobi ta grupa pri nekaterih obstoječih kinematografih monopol svojih filmov v naši državi.

Podružnice prve hrvaške štedilnice v Sloveniji. Kakor se poroča, je prva hrvaška štedilnica dobila dovoljenje od ministrstva za trgovino in industrijo, da raztegne svoj delokrog tudi na Slovenijo. Ustanovile se bodo v kratkem času podružnice v Ljubljani, v Mariboru in v Celju, kjer se priprave že vrše.

Prepoved izvoza srebrnega denarja. Vsak poskus izvoza srebrnega denarja se bo kaznoval z kaznijo od 5—10000 dinarjev in s zaporom od petih mesecev do enega leta, denar pa bo konficiran.

Kurz reške krone. Kurz lire proti reški kroni in avstrijski kroni je, kakor poroča Merkur službeno določen. Ena lira je 4.95 reških kron ali pa 10.30 avstrijskih kron ali kakor jih imenujejo Italijani jugoslovanskih kron prvega žigovanja.

Promet.

Radi različnih težkoč, ki se pojavljajo v železniškem prometu, obveščamo, svoje čitatelje, da vejjajo točasno sledeče omejitve: Ne sprejema se blago za postaje določene v lastni državi: a) za Maribor glavni kolodvor vagonski tovari namenjeni za reekspedicijo; b) za Pesnico tovor za reekspedicijo; c) za Zagreb južni kol. tovarno blago v kompletih vagonih. Dovoljena so živila, režijske in vojaške pošiljke ter one na industrijske tire sledečih podjetij: 1) Slavija za les, 2) Zagrebačka dionička pivovara i tvornica slada, 3) Hinka Franka sinovi, 4) Pongratzova tvornica parketa i papirilana, 5) Šutejova industrija drva, 6) Gradska munjara i vodovod, 7) Bunzl i Biach, 8) Croatia d.d. za industrijo drva, 9) Ciglana Černomerec. d) Na postajah proga Vinkovci-Indijija i tranzit je ustavljen ves tovarni promet razun premoga, žive živali, živila, režij. in vojaške pošiljkatve; e) na progi Uszög-Macsek Szaboles je ves promet ustavljen. 2) za Italijo: a) Tovor za borgo franco-Aosta, b) Tovor za Domodossola (za postaje Liege-Luzern), c) Tovor za progo Tolmezzo - Villa Santina, d) Les čez Batipaglia in Meta-ponto v Kalabrijo in Sicilijo (do 15. XII.) e) Blago nakazano carini v Milano porta Garibaldi. f) Kotelni vozovi za Trst brez dovoljenja mag. generali. 3) Za Reko: je promet še popolnoma ukinjen. 4) Za Avstrijo: a) Popolnoma ukinjen je promet v postajo Passau in Passau tranzit, kakor tudi Regensburg tranzit. Že sprejeto blago se stavi na razpolaganje. b) Popolnoma ukinjen je blagovni promet čez Leoben na drž. železnici. izvzeta so le živila

in živina. Že sprejeto se še odpošlje. c) Popolnoma ukinjen je tovarni kosovni promet v postajo Breclava (Lundenburg) in tranzit. d) Ukinjen je promet v kompletih vagonskih tovorih za Graz razun živil, drv, krme in režijskih pošiljk. e) Omejen za vse druge avstrijske postaje. Dovoljene so le sledeče pošiljkatve: Živila, drva, krma, tiskovni papir, režijsko blago in posodje. f) Na progi Leibnitz in Spielfeld so ustavljene reekspedicije.

Tržna poročila.

Vrtna in poljska semena. Tvrdka Sever & Komp. nam iz prijaznosti pošilja sledeče poročilo: Vreme za vzgojitev zelenjadnih semen je bilo v tekočem letu in v zadnji zimi dokaj ugodneje, kakor v isti dobi prejšnjih let. Daljša suša, ki je nastopila pomladi, je seveda neugodno vplivala in tudi povzročila nekoliko škode; vendar pa je bilo stanje rastiin vseskozi dobro in nastavek zadovoljiv. — Ker pride pri nas za zelenjadna semena predvsem v poštev dobava iz tujine, je uvaževati sledeče: Letos je dobava vsekakor lažja, kot je bila zadnja leta, ko smo bili navezani le na Nemčijo, ki pa niti svojih potreb sama ni mogla kriti. Ponudbe dohajajo iz vseh strani v obilni meri; ugodne ponudbe so zlasti iz neutralnih in ententnih držav, katerih posluževati pa se je radi visoke valute precej težko in riskirano. Tudi Nemčija obljublja izvoz vseh semen, še celo za žitne grahe in fižole, dasi v neznatni množini do 5 kg na posameznega odjemalca in od vsake vrste, kakor je bilo zadnji čas določeno. Glede dobave, posebno po pošti, se stavljajo razne druge neovržne težkoče, kakor: izvozna in prevozna dovoljenja, dolga in nesigurna vožnja, zapreke na carinarnicah itd. — Deteljnih semen radi lanskih visokih cen ni nikjer preostalo v pomembnih množinah, ker je obstojala bojazen, da se bodo cene istim lesos znižale. Pričakovalo se je obilnega pridelka in vsaj do polovice nižjih cen. To pa se ni vresničilo, ker vreme za deteljo ni bilo najugodnejše. Vzrok temu je tudi manjša vrednost denarja, dalje to, da polaga producent večjo važnost na blago, kot na denar in slednjič to, da se seme za našo novčanico ne more v državi s takozvano zdravno valuto po ceni kupiti. Deteljna semena se v naših krajih ob ugodnih letih precej pridelava, vendar ne v zadostni množini. Tudi letošnji pridelek je dokaj ugoden, kljub temu da je deževno vreme pod jesen zelo škodovalo, vsled česar je seme drobno in ni tako lepe barve, kot bi bilo žeteli. Prav ugodne letine se je letos pričakovalo v Franciji in Italiji, ki je pa pozneje vsled deževnega vremena nekoliko trpela in je cena poskočila v nekaj mesecih do treh njihovih enot. Prav dober pridelek je imela Amerika. Lepo deteljno seme, predenice prosto, nakupljeno v tujini, bi stalo do K 60.— in več za kg, medtem ko se dobi domače blago, ki je nekaj slabše kvalitete, izpod K 50.—. Dober pridelek je bil tudi glede lucerne, bodisi v Franciji, bodisi v Italiji: cene pa so kljub dobri letini visoke. Cena za predenice prosto in lepo blago je danes precej enaka črni detelji. — Travno seme. Angleška in laška ljulka sta obetali povsod dober pridelek. Cene teh dveh glavnih vrst so pa v zadnjem času poskočile, ker se letina ni izkazala tako dobro, kot se je prvotno računalo. Posebno velja to za angleško ljulko. Cena polno kaljivemu in čistemu semenu za angleško ljulko je danes K 24.—, za laško pa K 20.—. Mačji rep je obrodil na Poljskem in v Nemčiji izvrstno. Cene pa so visoke. Pričakovati je uvoza večje množine tega semena iz Amerike vendar je negotovo, da bo to blago vsled visoke ameriške valute kaj ceneje. Danes notira mačji rep čez K 20.—. — Vse vrste finejših trav, ki se rabijo predvsem za napravo mešanice, so z malo izjemo prav slabo obrodile in so jim cene zelo visoke, tako, da bi nekatere vrste stale do K 100.—. Radi te okolnosti bo za fine trave zelo malo interesa ali pa celo nič. — Semena krmilne pese je povsod v obilni meri, predvsem semena starejših letnikov s slabo ali pa prav slabo kaljivostjo.

Cena za letošnje, prvovrstno in dobro kaljivo seme je K 24.—.

Surovi gumi. Zanimiva je notica glede surovega guma v »Trgovskem listu« št. 13, z dne 30. oktobra 1920, ki poroča, da je »Rubber grower association« v Londonu, organizacija angleških gumijevih plantač, skrcilo narezovanje drevca na polovico zato, da dvignejo cene surovemu gumi. Na podlagi lastnih opazovanj v izhodni Aziji pripomniti k temu sledeče: V zadnjem desetletju so podjetja različnih narodnosti nasadila različne plantaže posebno na Malajskem polotoku, v Siamu, Sumatri in vseh drugih ugodnih pokrajinah jugo-izhodne Azije. Te plantaže so pričele deloma že dajati gumi, deloma se bo to zgodilo v prihodnjih letih. Produkcija gumija bo torej na vsak način vedno večja, če tudi bodo skušali producenti ta faktum preprečiti na ta ali oni način. Stalno tako početje ne more ostati. Na vsak način mora priti prej ali slej z bog nadprodukcije do pomembne krize in to bo tedaj, ko bodo vse plantaže v stanju najlepše in plodonosne dobe življenja, ako tehnični napredek ne bo zjednačil produkcije in konsuma. V vidiku je torej ugoden čas za gumijevo industrijo, vendar treba je, ako hočemo izrabiti razmere, da se zganemo o pravem času, da se informiramo natančno in si pridobimo za izrabljanje priložnost ter nam ugodno stališče tam zunaj. Brezdvomno bodo igrali važno spekulativno ulogo inozemski prekupci, ki posredujejo v trgovini predno dospo surovine iz daljne Azije preko različnih angleških inštanov in roke našega konsuma. Takim spekulacijam v prid tuje trgovine pa bodemo podvrženi tako dolgo, dokler ne bodemo imeli lastnega zastopstva v jugo-izhodni Aziji, ki bi dobivalo vse nam potrebne surovine na mestu produkcije, kakor delajo to podjetja drugih naprednih narodnosti potom svojih zunanjih agentur.

Inženir Ferdo Lupša.

Zrnje in moka.

Osijek. Dovož slab — prodaja živahna. Pšenica 950.— do 960.—, stara koroza 420.— do 430.—.

Sombor: Pšenica 940.— do 950.—, nova koroza 360.— promet slab.

Vinkovci: Nova koroza 860.— do 365.—, belo grah 700.—, pšenica 940.— do 950.— promet živahan.

Vino.

Naša vina Cene našega vina so v zadnjem času precej poskočile, ker je prodaja precej živahna. Kakor se vidi iz vsega, bodo letošnja vina še dražja, ker je bila letina slabša, kakor lanskega leta, tako da je en hektar vinograda dal komaj 6 hl mošta. Po kakovosti pa je letošnji mošt precej dober, ker ima 20 do 22 odstotkov sladkorja, boljši pa še celo 26 odstotkov.

Hmelj.

Žatec, dne 25./11. 1920. Neznaten promet, razpoloženje oslabeo, 4700 do 4800 čK za 50 kg.

Razno.

Cene paličnemu železu za eksport je določila Nemčija tako-le: za Švico 350 frankov, za Italijo 350 lir, za Čehoslovaško in Avstrijo 3200 mark, za balkanske države 3500 mark, za Poljsko 4000 mark, za Francijo 950 frankov ter za prekomorske dežele 55 dolarjev za tono. Iz katerega vidika so se te cene določevale nam ni znano, vsekakor pa je čudno, da se je za Italijo predpisalo toliko lir kot za Švico frankov, dasiravno notira švicarski frank vtirikrat bolje od lire. Tržaški trgovec bi zamogel potemtakem kupiti v naše krone preračunjeno eno tono paličnega železa za ca. K 1750.—, naš trgovec pa bi moral dati za isto količino ca. K 7000.—.

Trst — svobodna luka. Pod tem naslovom prinaša Trgovinski glasnik telegram iz Trsta od 25. t. m., iz katerega je razvidno, da je trgovska zbornica poslala italijanskemu ministrskemu predsedniku Giolittiju telegram, da se v Trstu ustanovi svobodna luka na podoben način kakor je to v Reki.

Tovarna za dušik v Rušah pri Mariboru. Delničarji te tvornice, ki se pravzaprav imenuje, dasiravno v naši

državi se nahajajoča, Oesterreichische Stickstoffwerke A. G., imeli so te dni letni obračun, ki izkazuje za leto 1919 naših K 4,917.066 dobička. Določila se je 15% dividenda, tako da odpade na vsako delnico gjsl. K 30, ali pa v sedanji relaciji okoli 110 avstrijskih kron. Menda bodo avstrijski delničarji s tem uspehom prav zadovoljni. Radovedni pa smo, kaj se je z naše strani ukrenilo, da se to podjetje v resnici, ne samo na papirju, nacionalizira. Morda pa ostanemo tudi zadovoljni, da smemo i v naprej tujim delničarjem s svojimi žulji služiti mastne dobičke. Pri nas je vse mogoče.

Pristojbina za pisma v mednarodnem prometu. Svetovni kongres pošt je sklenil, da se bodo morala v naprej pisma v mednarodnem prometu frankirati s 50, dopisnice s 30, tiskovine za vsakih 50 gramov ter vzorci z 10 centimi. Dežele, katerih valuta se razlikuje od franka, bodo seveda morale frankirati s znamkami v svoji valuti, vendar v vrednosti, za pismo v inozemstvo ki odgovarja vrednosti franka. Potemtakem bode stala pri nas znamka po sedanjem kurzu francoskega franka K 4.25, dopisnica 2.55 in pristojbina za tiskovine 85. vinarjev od vsakih 50 gramov.

Patentni urad. V »Službenih Novinah« z dne 27. novembra razglašena je naredba ministrstva za trgovino in industrijo, glasom katere se ustanavlja v Beogradu za celo kraljevino patentni urad pod imenom »Uprava za zaščito industrijske imovine«. Ta urad, ki nam je bil že najnujnejše potreben sestoji iz prijavnega odseka za patente prijavnega odseka za vzorce, modele in varstvene znamke, iz odbora za priporočbe, iz razsodišča in iz kasacijskega odbora. Naredba stopi takoj na snago, zakonito izvršilno moč pa zadobi 30 dni po razglasenju, torej koncem decembra.

Nabava poljedelskega orodja. Kakor poroča Trgovinski glasnik, je ministrstvo za poljedelje nabavilo večjo količino poljedelskega orodja, ki se bo prodajalo poljedelcem po znižanih cenah.

Preložitev vojaških dobavnih razpisov upra v vojne odeče v Beogradu. Na dan 17. novembra razpisana licitacija za dobavo 200000 metrov vojaškega sukna se vrši dne 17. decembra 1920; na dan 20. novembra razpisana licitacija za dobavo 300000 metrov vojaških trakov se vrši dne 20. decembra t. l.

Trgovska korespondenca. Slov. trg. društvo »Mercur« je izdalo v ponatihu trgovsko strokovno knjigo »Kleibel-Volc: Trgovska korespondenca«. Trgovci in trgovske sodruznike opozarjamo na to knjigo, ki bo služila šolskemu pouku kakor tudi privatnemu študiju. Cena vezani knjigi je K 46.— po pošti K 2.50 več. Naroča se pri slov. trg. društvu »Mercur« v Ljubljani.

Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »MERKUR« v Ljubljani.

Sprejme se: 5 knjigovodij, 3 korešpondenti, 1 poslovodja, 0 skladiščnik, 4 pomočniki mešane stroke, 0 pomočnika železne stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 0 pomočnik špecerijske stroke 7 kontoristinj, 2 blagajničarke, 8 prodajalk, 5 učencev, in 3 učenke. — Službe išče: 2 kontorista, 3 poslovodja, 0 potniki, 17 skladiščnikov, 22 pomočnika mešane stroke, 6 pomočnikov železniške stroke, 15 pomočnikov manufakturne stroke, 16 pomočnikov špecerijske stroke, 0 pomočnika modne in galanterijske stroke, 23 kontoristinj, 18 blagajničark, 25 prodajalk, 5 učencev in 4 učenke. — Posredovalnica posluje za delodajalce, člane društva, učence in učenke brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini. Gg. trgovce prosimo, da se pri nastavljanju trgovskega in drugega osebja vedno poslužujejo naše posredovalnice, ki bo skušala ustreči željam kar najnatančneje.

Veletrgovina s špecerijo in deželnimi ter gozdnimi pridelki
ANT. KOLENC, CELJE
Kralja Petra cesta št. 22.
46, 20-11



LENASI & GERKMAN

Ljubljana
Stritarjeva ul. 4 - Lingarjeva ul. 2
Trgovina s suknenim, modnim in manufakturnim blagom.

Na debelo. 61, 20-18 Na drobno.

Anton Erker

Stomškova ulica 11 Ljubljana Restjeva cesta 20

Največja zaloga

cigaretnega papirja in stročni, pisemskega papirja, črnila, rudečila, kreme za čevlje, čevljarske smole, apreture za usnje, olja za šivalne stroje, toaletnega mila ter drugega blaga. — Na debelo!

113, 10-5

Fr. Brumat

Ljubljana
Mestni trg št. 25, I. nadstr.
Manufaktura in tkanine.
!!! Konkurenčne cene. !!!

118 52-4

Na debelo. Na drobno.

Leopold Pevalek

Ljubljana - Židovska ulica 4.
Trgovina s papirjem. Šolske potrebščine. - Razglednice.
106, 72-9

Na debelo. Na drobno.

M. TREBAR



Ljubljana, Sv. Petra c. 6.

Tovarna kemičnih izdelkov v Hrastniku
ponuja:

žvepleno kislino, solno kislino, kristalno sodo, grenko sol, Glauberjevo sol, kalcijev soliter, pralni prašek, umetno gnojilo (Superfosfat), rudeče barve, zeleno galico. — Nanovo vpeljane specialitete: raznovrstne tinte v kakovosti prvih nemških znamk, modrilna esenca modrilni prašek, modrilne kocke in modrilne krogtie. 101, 5-3

Lanišče in predivo

kupuje v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah
Terilnica in predilnica Anton Šinkovec,
Grosuplje. 123, 3-3

Zahtevajte povsod
ILIRIJA
kremo za čevlje

dalje Ilirija čistilo in čistilni prašek za kovine, parketno voščilo, lak za usnje, vasetin in kolomaz iz domače tovarne kemičnih izdelkov

Golob & Ko.
Ljubljana - Vič.

Cena in kvaliteta povsem konkurenčna.
102, 20-5



Oprava za pisarne
registrature, pisalne mize, fotelji v lepi izbiri.
Vabimo na ogled!

8, 20-13

KASTELIC IN DRUG

Trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana
Miklošičeva cesta št. 6/I.
115, 10-



DRUGERIJA
PARFUMERIJA
I. KOTAR
LJUBLJANA
WOLFOVA UL. 3.

Na debelo.

Fr. Zebal
Rudnik—Ljubljana
Dolenjska cesta.

Telefon interurban št. 430.

Priporočam po najnižjih cenah:

SLADKOR v kockah in kristal.
RIŽ, SOL, MILO, SVEČE,
PETROLEJ beli, VŽIGALICE
itd. itd.

Kupujem po najvišjih dnevnih cenah in v vsaki množini

fižol. Zahtevajte ponudbe!

82, 15-12

Znižane veletrgovine v celju

A. Kolenc, Eisbacher, Cvenkel in Ravnikar
priporočajo po znižanih cenah: slanino, svinjsko mast, bučno olje, jedilno olje, mazilno olje, kuruzne in pšenične mlevske izdelke, oves, kavo in mlo Zlatorog.

Telefon št. 135. Brzjavici: Zito.
5 a), 25-9

Lesene žeblice za čevlje

izdeluje 111, 5-4

Tovarna lesenih žeblic

Ivan Seunig ml.

Teren pod Šmarno goro pri Ljubljani.

Foto-manufaktura

75, 10-9

M. Naveržnik

trgovina z usnjem in čevljarskimi potrebščinami
MARIBOR, Aleksandrova c. 16.
Zaloga vsakovrstnega usnja in vseh čevljarskih potrebščin po najnižjih cenah. 124, 10-1

AUTOMOBILI

Trpežna poslovna
KOLESA
vsa oprema
vsa popravila

J. GOREC,
Ljubljana, Gosposvetska 14, Vegova 8.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 15.



Šivalni stroji in stroji za pletenje
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu.
Ustanovljena leta 1867.
Vezenje potuje brezplačno.
Pisalni stroji Adler.

Ceniki zastoj in frgsko. Zlatasno znižano cene! **Kolesa** iz prvih tovarov. - Dürkopp, Stryia, Walferrad. 19, 5-4

J. KOPAČ, svečarna

Ljubljana, Celovška cesta 90.
Priporoča voščene sveče, zvitke, sveče za lišno rabo in kadilo.

Kupuje 60, 20-14
čebelni vosek, suhe satine, kapljine po najvišji dnevni ceni.

BALKAN

delniška družba za mednarodne Transporte.

Brzjavni naslov: Spedbalkan.

6, 52-18

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Špedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selitve s patent. pohištvimi vozovi na vse strani.

Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tiro južne železnice. - - Carinska agentura javnih skladišč.

Največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji.



67, 50-15

A. & E SKABERNE
LJUBLJANA, MESTNI TRG ST. 10.Uvoz in prodaja vsako-
vrstnega inozemskega
manufakturnega blaga
in pletenin.

Na debelo in drobno.

Vsem trgovskim tvrdkam,
družbam in korporacijam
se priporoča za vse vrste
tiskovin**TISKARNA „SAVA“**

v Kranju.

86, 15-10



Šampanjske kleti

Franc Čuček & Cie., Ptuj

prej W. Hintze

priporoča „Imperial“ in „Elite-Sect“.

Brzjavni naslov: Čučekcie, Ptuj.

94, 5-2

Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta šte. 45

kupi in prodaja

rezani in tesani les

v vsaki množini po dnevnih

cenah. 23, 52-18

17, 24-18

Fr. Stupica, Ljubljana

Gospodarska cesta 1

priporoča svojo zalogo

železnine, poljedelskih

strojev in železnih

blagajn na debelo.

Ant. Krisper

Coloniale

Ljubljana.

55, 52-18

**Jadranska montanska
družba, d. z o. z. Ljubljana**

Zvonarska ulica 5 (S).

Telefon 9. - Brzjavi „Montana“

Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:

Vse vrste

kovin, rudnin

in kemikalij ter vse

industrijske izdelke, spa-

dajoče v rudarsko, fužinarsko in

kemijsko stroko. 65, 26-18

Priporoča se veletrgovina

Fran Derenda, Ljubljana

Emonska cesta 8.

165, 20-9

Brzjavi: Derenda Ljubljana. — — Telefon interurban šte. 313.

Podružnica: FUNAJ II., Obere Donaustasse šte. 105.

Zastopstva: ZAGREB, ZEMUN, SARAJEVO.

Glavna zastopstva svetovnih čehoslovaških tovaren.

Sukno, hlačovina, podloga. - En gros.

Konfekcija v bogati izberi, od najfinejšega do
najpreprostejšega kroja in izdelave.**Anton Tonejc in drug**

Maribor, Jugoslavija

trgovina s kolonijalnim,

špecerijskim blagom in

deželnimi pridelki na debelo.

Brzjavi: Tonejc Maribor. — Telefon št. 68. — Čekovni račun št. 11.668.

Tekoči račun pri Ljubljanski kreditni banki v Mariboru.

UVOZ. — — IZVOZ.

IZVOZJATC.Veletrgovina manu-
fakturnega blaga**Hedžet & Koritnik**

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 4.

Telefon interurban št. 75.

11, 50-18

Dobiva ponajveč iz An-
glije v velikih množinah
raznovrstno volneno,
modno in perilno blago.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI

STRITARJEVA ULICA 2

Obrestuje vloge v tekočem računu in na knjižice najugodnejše ter plačuje sama rentni davek.

Kupuje in prodaja devize, valute in efekte vseh vrst. Eskontuje in vnovčuje menice in devize na tu- in inozemska mesta.

Sprejema vsa borzna naročila na tu- in inozemské borze in jih vnovčuje najugodnejše.

Daje vsakovrstne predujme na blago, efekte itd.

Dovoljuje vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji.

Daje informacije v vseh v bančno stroko spadajočih zadevah.

Delniška glavnica 50,000.000 K.

Rezervni zakladi okrog 45,000.000 K.

Brzjavni naslov: Banka, Ljubljana. - Telefon 261 in 413.

Račun čekovnega urada v Ljubljani št. 10.509.

Podružnice:

Split, Celovec, Sarajevo, Trst, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje Ptuj in Brežice. 78, 4-4

Prodaja srečk razredne loterije.

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič, Ljubljana
Cesta na Gorenjsko železnico št. 7
priporoča

raznoverstno žganje, kakor slivovko, rum, brinjec in konjak. — Vedno velika zaloge kolonijalnega in špeciarijskega blaga.

== Konkurenčne cene. ==

Telefon interurb. št. 246.

☛ **Zahtevajte cenike!** ☛

71, 10-10

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20,000.000 K. — Rezerve okrog 6,000.000 K.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Sprejema: vloge na knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

upuje in prodaja: devize, valute, efekte itd.

Eskontira: menice, terjatve, fakture.

Daje: kredite in predujme na blago, efekte itd.

Izdaja: akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Pospešuje: trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz.

Brzjavni naslov: Eskomptna. Interurb. tel. št. 146.
50, 20-13

IVAN JELAČIN

Ljubljana
veletrgovina
s špeciarijskim in kolonijalnim blagom.
Točna in solidna postrežba!

2, 50-17

Špeciarijska in delikatesna trgovina na debelo

T. Mencinger

Ljubljana
Resljeva cesta št. 3. — Sv. Petra cesta št. 35.

Zaloga: vin, salam, likerjev, mineralnih vod.

13, 20-18



Semena za preprodajalce
priporoča

SEVER & KOMP.
LJUBLJANA.

Kupujemo deteljno, repno, korenjevo in travno seme, suhe gobe ter vse v našo stroko spadajoče predmete.

14, 20-17

Underwood

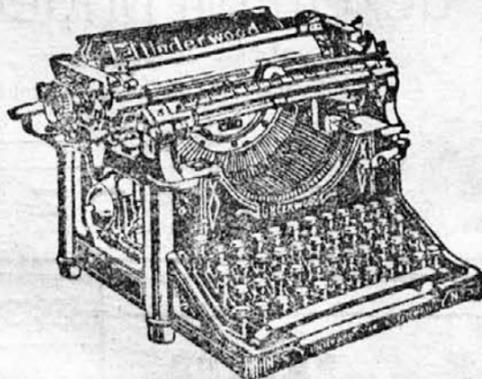
najboljši ameriški pisalni stroj sedanjosti.

Opalograph

razmnoževalni aparat, razmnožuje strojno in ročno pisavo potom neztrajljive steklene plošče.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo: 15, 20-15

The Rex Co. Ljubljana, Gradišče 10.
Moderno urejena popravilnica vseh pisalnih strojev.



Veležganjarna v Ljubljani

M. Rosner & Co.

naslednik

51, 10-7

VIKTOR MEDEN

prodaja fino pristno blago lastnega izdelka: silivovico, brinjec, sadjec, rum, konjak in razne likerje po najnižjih cenah.

Kupuje sadje vseh vrst pripravno za kuhanje žganja. Telefon 71. Telefon 71.